

УДК 657.2

Безверхня Ю.В., к.е.н., доцент

Таврійський державний агротехнологічний університет

ВПЛИВ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ НА РОЗВИТОК УПРАВЛІНСЬКОГО ОБЛІКУ

У статті визначені основні перспективи розвитку управлінського обліку, проаналізовано вплив глобалізації на прийняття управлінських рішень, обґрунтовано впровадження стратегічного управлінського обліку, зазначено, що в умовах світової глобалізації розвиток стратегічного управлінського обліку є найбільш перспективним напрямком удосконалення облікових процесів на підприємствах.

Ключові слова: глобалізація, управлінські рішення, стратегічний управлінський облік.

Bezverhnya Yu.

THE IMPACT OF GLOBALIZATION ON THE DEVELOPMENT OF MANAGEMENT ACCOUNTING

In the article the basic prospects of development of administrative account are certain, influence of globalization on the acceptance of administrative decisions is analysed, introduction of strategic administrative account is reasonable, in the conditions of world globalization development of strategic administrative account is the most perspective direction of improvement of registration processes on enterprises is indicated.

A research aim is a study of influence of world globalization on administrative registration processes on enterprises, and also prospects of development of administrative account in similar terms.

The allocation of the strategic account due to the rapid strengthening of the role of long-term planning, strategic management. The main difference between strategic management accounting from a traditional is that in addition to the identification and analysis of internal factors, strategic accounting requires accounting, analysis and discussion of external factors, including both financial and non-financial indicators.

In the period of globalization for safety and increase of competitive edges of company it is necessary to create the system of administrative account, oriented to long-term development of enterprise, and sent to engaging in the enterprise of perspective and profitable market niches. Such system is a strategic administrative account that will allow to the enterprise maximally effectively to use present resource, financial, technological and innovative potential for the achievement of financial firmness today and in the future.

Strategic management accounting as a science is relatively young and should be investigated both from the point of view of clarifying its theoretical component, and from the point of view of development of methods of strategic management accounting.

Keywords: globalization, administrative decisions, strategic administrative account.

Безверхня Ю.В.

ВЛИЯНИЕ ГЛОБАЛИЗАЦИИ НА РАЗВИТИЕ УПРАВЛЕНЧЕСКОГО УЧЕТА

В статье определены основные перспективы развития управленческого учета, проанализировано влияние глобализации на принятие управленческих решений, обосновано внедрение стратегического управленческого учета, указано, что в условиях мировой глобализации развитие стратегического управленческого учета является наиболее перспективным направлением усовершенствования учетных процессов на предприятиях.

Ключевые слова: глобализация, управленческие решения, стратегический управленческий учет.

Постановка проблеми у загальному вигляді і її зв'язок з важливими науковими та практичними завданнями. Сучасні умови переходу до ринкових відносин вимагають формування нової концепції сутності та змісту управлінського обліку, спрямованих на задоволення потреб не узагальненого, а конкретного користувача.

Система управлінського обліку в наш час розбудовується під впливом глобалізаційних процесів і всюдисущої інформатизації. Багато компаній почали працювати із закордонними партнерами, тому світові стандарти обліку вимагають стандартизації та найшвидший спосіб виконати це завдання – використовувати нові комп'ютерні системи та програмні комплекси.

Намір України стати учасником світових бізнес-процесів та повноправним членом світової економіки вимагає від неї створення прозорої та зрозумілої для всіх системи розкриття інформації та контролю за діяльністю суб'єктів господарювання. У свою чергу, глобалізація економіки та формування міжнародної системи бухгалтерського обліку визначають необхідність адаптації принципів і методів управлінського обліку до міжнародних стандартів.

Аналіз останніх досліджень, у яких започатковано вирішення проблеми. Вивчення впливу глобалізації на

методологію обліку займалися такі вітчизняні вчені: Ф. Бутинець, С. Голов, Г. Кірейцев, В. Жук, В. Костюченко, Н. Малюга, О. Петрук, В. Сопко, М. Пушкар, В. Пархоменко, О. Білорус, М. Шигун та ін. За кордоном даному питанню приділяли увагу Д. Уїтні, Е. Джен кінс, Є Річард, Д. Баррі, Б. Лева, С.А. Діпіаза, Р. Екклз, А. Бекоєв, В. Білолипецький, У. Бек, Л. Лесков та інші.

Цілі статті. Метою дослідження є вивчення впливу світової глобалізації на управлінські облікові процеси на підприємствах та перспективи розвитку управлінського обліку в подібних умовах.

Виклад основного матеріалу дослідження з обґрунтуванням отриманих наукових результатів. Глобалізація економіки – одна з закономірностей світового розвитку. Незмірно зросла в порівнянні з інтеграцією взаємозалежність економік різних країн пов'язана з формуванням економічного простору, де галузева структура, обмін інформацією й технологіями, географія розміщення продуктивних сил визначаються з урахуванням світової кон'юнктури, а економічні підйоми й спади здобувають планетарні масштаби.

Сьогодні без розуміння сутності глобалізації важко бути ефективним менеджером, ухвалювати стратегічні рішення, шукати схеми раціонального управління персоналом. Багато компаній почали працювати із закордонними партнерами, тому світові стандарти обліку вимагають стандартизації й найшвидший спосіб виконати це завдання це використовувати нові комп'ютерні системи й програмні комплекси.

Нагадаємо, що основним завданням управлінського обліку є висвітлення інформації у такому вигляді та формі, які потрібні керівникові. Причому ця інформація повинна бути достовірною, систематизованою, відповідно згрупованою або деталізованою, а також, зручною для користування з використанням сучасних комп'ютерних систем і програмних комплексів [1, с.18].

Основні дані, що використовуються для прийняття управлінських рішень, частково формують на основі інших видів обліку – бухгалтерського, статистичного, виробничого, податкового. Управлінський облік поєднує кілька прикладних економічних наук і в цьому бачиться його велика перевага, оскільки саме на перетинанні наук при використанні різних наукових методів відбуваються істотні прориви до нових знань і

технологіям, тобто метод управлінського обліку, по-перше, не ідентичний фінансовому обліку, а по-друге це поняття частково включає всі інші мети обліку.

Оскільки на сьогоднішньому етапі розвитку бізнесу основна частина потенційних погроз і можливостей визначається не стільки внутрішніми показниками діяльності, стільки процесами, що відбуваються в зовнішньому середовищі, то відбулося розширення границь управлінського обліку: крім вивчення внутрішніх процесів організації з'явилася необхідність і в аналізі зовнішніх факторів, що виявляють вплив на господарську діяльність організації, а також у результаті стабілізації ринку з'явилася необхідність у зсуві центру ваги з оперативного менеджменту на стратегічний.

Облік повинен бути системним, операційним і одночасно забезпечувати стратегічний розвиток підприємства. Концепція методу обліку повинна передбачати комплексний системний підхід, на основі якого може існувати система обліку, що здатна забезпечити вирішення економічних проблем макро - і мікро-рівнів. Тому, на нашу думку, найбільш перспективним у глобальному сенсі є стратегічний управлінський облік [2, с.54].

Стратегічний управлінський облік характеризується об'ємністю й широтою, у ньому використовуються будь-які технології, які сприяють прийняттю тих або інших стратегічних розв'язків.

Мета стратегічного обліку – надання вищій ланці керівництва інформації про стан внутрішнього й зовнішнього середовища для визначення бачення й місії організації, стратегічних цілей, розробки стратегії на довгострокову перспективу, а також для контролю над виконанням стратегії.

У якості особливостей стратегічного управлінського обліку виділяється:

- виконання аналізу внутрішніх факторів і процесів;
- здійснення аналізу зовнішніх факторів і процесів;
- проведення аналізу нефінансових факторів;
- твердження, що обсяг зробленої продукції не є найбільш істотним фактором, що пояснюють поведінку витрат;
- існування своєї системи аналізу для кожного фактора;
- твердження, що не всі визначальні фактори витрат є однаково важливими в будь-який момент часу, але деякі важливі в

кожному конкретному випадку;

- адаптованість до реальних ділових потреб організації, внаслідок чого відіграє одну із ключових ролей у її діяльності [3, с.36].

В умовах формування глобальних ринків, турбулентності зовнішнього середовища, загострення конкуренції на світовому ринку особливу актуальність здобуває розробка ефективної системи керування, нових форм організації й керівництва бізнесом. Досвід великих корпорацій показує, що система корпоративного керування є визначальною в забезпеченні їх інвестиційної привабливості, здатності адаптуватися до глобальних змін на макро- і мікрорівнях, що в остаточному підсумку впливає на конкурентоспроможність бізнесу на національному й міжнародному ринках. Саме в рамках цієї системи розробляються стратегічні напрямки бізнесу, ухвалюються загально-корпоративні розв'язки, забезпечується захист прав власників і інвесторів.

У цьому зв'язку особливо актуальне питання про формування моделі управління, здатної забезпечити міжнародну конкурентоспроможність і подальший розвиток інноваційної соціально-орієнтованої економіки. Глибоке теоретичне дослідження сучасних проблем управління, аналіз змін і напрямків удосконалювання систем керівництва з урахуванням глобального контексту, а також оцінка можливості застосування передового закордонного досвіду у вітчизняній практиці здобуває особливу важливість і своєчасність.

В умовах твердої конкуренції й швидких змін зовнішнього середовища стратегія стає основним фактором у забезпеченні конкурентоспроможності підприємства. У цих умовах виграє той, хто може краще передбачити й швидше прорахувати різні варіанти ведення бізнесу.

При цьому для оцінки бізнесу прийнято звертати увагу на короткострокові фінансові показники (прибуток, рентабельність тощо). З метою їх поліпшення знижуються витрати на маркетинг, роботу з персоналом (навчання та ін.), які могли б дати ефект у майбутньому. Тому останнім часом з'явилося поняття стратегічного управлінського обліку, основними елементами якого є: місія й бачення підприємства, стратегічні цілі, критичні фактори успіху, збалансована система показників діяльності, що включає не тільки фінансові, але й нефінансові показники [4, с.184].

Стратегічний управлінський облік це інформаційна база для стратегічного менеджменту. Стратегічний підхід припускає всебічний аналіз зовнішнього середовища, у якому діє або буде діяти дана компанія. Такий аналіз повинен охоплювати не тільки внутрішню діяльність і ресурси організації (як існуючі, так і потенційні), але, що не менш важливо, і зовнішні аспекти її функціонування: конкурентів, постачальників, клієнтів, макроекономічні умови, політику уряду, нормативно-правове середовище, її зміни тощо [5, с.69].

Виділення стратегічного обліку обумовлене стрімким посиленням ролі довгострокового планування, стратегічного менеджменту. Основною відмінністю стратегічного управлінського обліку від традиційного є те, що крім виявлення й аналізу внутрішніх факторів, стратегічний облік припускає необхідність обліку, аналізу й обговорення зовнішніх факторів, включаючи як фінансові, так і нефінансові показники.

Висновки. У період ринкової економіки та глобалізації для збереження й нарощування конкурентних переваг компанії необхідно створити систему управлінського обліку, орієнтовану на довгостроковий розвиток підприємства й спрямовану на заняття підприємством перспективних і дохідних ринкових ніш. Такою системою є стратегічний управлінський облік, який дозволить організації максимально ефективно використовувати наявний ресурсний, фінансовий, технологічний і інноваційний потенціал для досягнення фінансової стійкості сьогодні й у майбутньому.

Стратегічний управлінський облік як наука досить молода та потребує ретельного дослідження як з погляду уточнення її теоретичної складової, так і з погляду розробки методики організації стратегічного управлінського обліку.

1. Крылов С.И. Стратегический управленческий учет и его роль в управлении финансовыми потоками организации [Текст] / С.И. Крылов // Управленческий учет. – 2005. - №3. – С. 15-21.
2. Медведенко К.А. Система управленческого учета как стратегический ресурс в конкурентной борьбе [Текст] / К.А. Медведенко // Финансовый менеджмент. – 2005. - №4. – С. 49-54.
3. Наумов Н.Н. Этапы развития управленческого учета [Текст] / Н.Н. Наумов, В.В. Белан // Учет и аудит. – 2008. - №3. – С.34-39.
4. Николаева О.Е., Алексеева О.В. Стратегический управленческий учет [Текст]. - М.: Едиториал УРСС, 2003. - 304 с.

5. Маняева В.А. Стратегический управленческий учет расходов организации: вопросы теории и практики: монография [Текст] / В.А. Маняева. – Самара: Самарский государственный экономический университет, 2009. – 150 с.